

"...

Dâvanın gerekçesi :

Dâva dilekçesinde iptal nedenleri şu yolda açıklanmaktadır :

(Anayasa'mız hukukun üstünlüğü ilkesine dayanır. Anayasa her türlü keyfiliği önlemek amacı ile "Hukuk Devleti" olmağı Cumhuriyetin nitelikleri arasına koymuştur. (2) "Hiç bir organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisini kullanamaz" Parlamento kanunları yapar, o anda işi bitmiştir. Artık kendi yaptığı kanunu yorumlamak hakkı dahi yoktur. Kanunların yorumu bağımsız yargı organlarına aittir. Yargı organları da kanunları değiştiremez, doğru ya da yanlış uygulamak durumundadır. Yürütme de, yapılmış kanunları yürütmek zorundadır. Yürütme kanunların yürütmesine doğrudan doğruya ya da dolayısıyla engel olamaz. Olayımızda iktidar oy çoğunluğuna dayanılarak 1965 de Parlamento tarafından kabul edilerek Anayasa'nın 117/2 fıkrasının ve sosyal haklar ve ödevlerle ilgili maddelerinin yerine getirilmesini sağlamıştır. Yani Devlet Memurları Kanunu kabul etmiştir. Anayasa'nın geçici 7. maddesi esasen bu kanunun iki yıl içinde çıkarılmasını emretmekte idi. Şu anda bu kanun hem var hem yok haline getirilmiştir. Kanun vardır, fakat uygulamama kanunları ile 1971 yılına kadar fiilen yoktur. Kanunlar uygulanmak için çıkarılır. Uygulanmamak varmış hissi vermek için kanun çıkarılamaz, ya da kanun iptal edilemez. Bu takdirde:

1. Dolaylı bir yolla parlamentonun yasama görevine müdahale edilmiş olur. Bu hal ise Anayasa'nın 4. maddesi "Hiç bir kimse veya organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz" hükmüne aykırı olduğu gibi Anayasa'nın 5. maddesinin "yasama yetkisi T.B.M.M. nindir. Bu yetki devredilemez" ve gene Anayasa'nın 6. maddesinin "yürütme görevi, kanunlar çerçevesinde... yerine getirilir." hükümlerine aykırıdır.

2. Çıkmış kanunu oyçokluğuna sahip olanlar uygulatmayabiliyorlarsa, ölü hale getirebiliyorlarsa bu dolaylı yolla bir çeşit kanun iptali olur.

Kanunların iptali ise ancak, Anayasa'ya aykırılık sebebi ile Anayasa Mahkemesi tarafından yapılabilir. Başka bir organın ya da merciin böyle bir yetkisi yoktur. Bu husus da Anayasa'nın 4. maddesinin son cümlesine ve 152. maddesine aykırıdır.

3. Kanunların uygulanmaması için kanun çıkarmağa yasama organının yetkisi yoktur. Parlamentolar uygulamak üzere kanun çıkarırlar. Abesle iştigal etmezler. Anayasa'nın 64. maddesi T. B. M. M. nin görev ve yetkilerini "kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak" şeklinde belirtilmiştir. Bir kanun değiştirilebilir, bir kanun ortadan kaldırılabilir fakat bir kanun olayımızda olduğu gibi askıda tutulamaz. Anayasamız böyle bir ihtimali ancak ve yalnız savaş halinde ve istisna olarak da sıkıyönetim durumunda düşünmüştür. Anayasa'mızın 124. maddesinin son fıkrası şöyledir : "Sıkıyönetim ve genel olarak savaş halinde, hangi hükümlerin uygulanacağı ve işlemlerin nasıl yürütüleceği, hürriyetlerin nasıl kayıtlanacağı veya nasıl durdurulacağı kanunla gösterilir. Bunun dışında yürürlüğe girmiş bir kanunun olayımızda olduğu gibi ertelenmesi, uygulanmaması, durdurulması diye bir yetki tanınmamıştır. Bunun yapılması Anayasa'nın 64. maddesine ve 4. maddesinin son cümlesine aykırıdır.

4. İktidarın oy çoğunluğu ile Parlâmentodan çıkmış bir kanunu uygulatmama yetkisini kabul ettiğimiz takdirde Anayasa'mızın 56. maddesinin "siyasî partiler ister iktidarda ister muhalefette olsunlar, demokratik siyasî hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır." esasına da aykırı

Esas sayısı:1969/28

Karar sayısı:1970/33

hareket edilmiş olur. Çünkü; Parlâmento'da iktidariyle, muhalefetiyle tartışılarak çıkarılmış bir kanunu, yürütme oy çokluğu ile erteleyebilirse siyasî partiler "vazgeçilir unsur" haline geleceği gibi, bu hal yürütmenin üstünlüğünü de sağlamış olur. Oysa ki Türk Anayasa düzeninde kuvvetler arası denge ve denet sistemi esas alınmış olduğundan Anayasa'nın sistemine aykırı bir durum yaratılmış olur. Bu denge ve denetimin bozulması hürriyetlerin yok olmasına yol açabilir. Bu ise, dolambaçlı yoldan bir Anayasa değişikliği demektir ki, Anayasa'ya ve Anayasa'nın benimsediği hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

5. Cumhuriyetimizin niteliklerinden biri de, sosyal hukuk devleti olucudur. (2) Bu esas Anayasa'nın başlangıcında da yer almıştır. (Başlangıç 5. fıkra)

Anayasa'mızın 10. maddesinin ikinci fıkrasında "devlet kişinin temel hak ve hürriyetlerini, fert huzuru, sosyal adalet ve hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmıyacak surette sınırlayan siyasî, iktisadî ve sosyal bütün engelleri kaldırır, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlar" demek suretiyle devlete ve yasama organına temel ödev olarak verilmiştir.

Ayrıca Anayasa "iktisadî ve sosyal hayatın, adalete, ... ve herkes için insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlanması amacıyla düzenlenmesini" (41/1) "Devletin, çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için sosyal, iktisadî ve malî tedbirleri alarak çalışanları korumasını" (42/2) "devletin çalışanların yaptıkları işe uygun ve insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlamalarına elverişli adaletli bir ücret elde etmeleri için gerekli tedbirleri almasını" (45) Ödev olarak kabul etmiştir. Gene Anayasa'mız "Memurların nitelikleri, atanmaları. Ödev ve yetkileri, hakları ve yükümleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir" (117/2) esasını da getirmiştir. Anayasa'mızın geçici 7. maddesi ise, "bu Anayasa ile konulması emredilen diğer kanunlar da engeç iki yıl içerisinde çıkarılır" hükmünü koymuştur. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu bu maddelere göre çıkarılmıştır. Yani çıkarılmasını Anayasa'nın emrettiği kanunlar arasındadır. Bu niteliği gerek kanun gerekçesinde gerekse, müzakereler sırasında konuşmacıların sözlerinden anlamak mümkündür. Bugün Anayasa'nın 117. maddesinin 2. fıkrasında kanunla düzenlenmesi emredilen hususların halen kararname ve yönetmeliklerle ve bütçenin R, N, S, E, D cetvelleriyle düzenlendiği ortadadır. 657 sayılı Kanunun ölü hale getirilmesi yukarıdaki Anayasa esasına özettikle Anayasa'nın geçici 7. maddesine aykırıdır. Anayasa'nın emri gereğince iki yıl içinde çıkarılması gerekli .bir kanunun geri alınması anlamını taşır".)